

JAK ZOSTAĆ PRZEDSIĘBIORCĄ ZAGRANICZNYM W POLSCE? PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ PRZEZ PRZEDSIĘBIORCÓW ZAGRANICZNYCH W POLSCE

Słowa kluczowe:

biznes, handel, przedsiębiorca, przedsiębiorczość

1. Wprowadzenie

W obowiązujących w Polsce przepisach prawa stosowana jest zasada swobody działalności gospodarczej, co oznacza, iż każdy ma prawo do podjęcia działalności gospodarczej według własnego wyboru na równych prawach. Jednak w przypadku przedsiębiorców zagranicznych zasada ta nie ma zastosowania. Ustawa *o swobodzie działalności gospodarczej* [5] wprowadza pewnego rodzaju ograniczenia dotyczące podmiotów zagranicznych. W katalogu ograniczeń należy wyróżnić ograniczenia podmiotowe – określające, kto może podejmować działalność, a także ograniczenia przedmiotowe zawierające przesłanki, jakie muszą zostać spełnione przed podjęciem działalności. W świetle obowiązujących regulacji przedsiębiorcy zagraniczni mogą prowadzić działalność gospodarczą w Polsce w formie:

- spółki handlowej: osobowej lub kapitałowej,
- oddziału przedsiębiorcy zagranicznego,
- przedstawicielstwa przedsiębiorcy zagranicznego,
- indywidualnej działalności gospodarczej (w tym w ramach spółki cywilnej).

Do najpopularniejszych form prowadzenia działalności należą spółki handlowe, w szczególności spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Jednak inwestorzy zagraniczni często korzystają także z możliwości utworzenia oddziału, który umożliwi im w Polsce prowadzenie działalności w takim samym zakresie, jak w kraju ich siedziby.

2. Formy prowadzenia działalności gospodarczej

W Ustawie *o swobodzie działalności gospodarczej* z dnia 2 lipca 2004 r. (dalej: usdg) zostały określone zasady właściwe dla prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców zagranicznych. W art. 13 wprowadzono podział podmiotów uprawnionych do prowadzenia działalności na:

- 1) osoby zagraniczne z państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz z państw niebędących stroną umowy o EOG, które zawarły stosowne umowy z UE i jej państwami członkowskimi,
- 2) cudzoziemców, obywateli innych państw niż podmioty przynależące do EOG,
- 3) osoby zagraniczne inne niż wymienione w pkt. 1 i 2.

Podział ten wskazuje na uwarunkowania prawne dotyczące podmiotów zagranicznych, które chcą rozpocząć w Polsce swoją działalność. Osoby zagraniczne wymienione w pkt 1 oraz cudzoziemcy i obywatele innych państw niż podmioty przynależące do EOG wymienione w pkt 2 podlegają traktowaniu narodowemu w zakresie podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej na terytorium RP, co oznacza, iż mogą podejmować i prowadzić swoją działalność gospodarczą na terenie Polski na takich samych zasadach jak nasi obywatele. Natomiast w przypadku podmiotów wskazanych w pkt 3, ustawa wprowadza pewne ograniczenie wskazując, iż mogą one wykonywać działalność gospodarczą w Polsce jedynie w określonych formach, tj. w formie spółki komandytowej, komandytowo-akcyjnej, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnej.

Zgodnie z art. 85 usdg przedsiębiorcy zagraniczni mogą tworzyć na terytorium RP swoje oddziały, pod warunkiem istnienia zasady wzajemności i w przypadku, gdy nie sprzeciwia się temu ratyfikowana umowa międzynarodowa. Na tej samej zasadzie co obywatele polscy, swoje oddziały mogą tworzyć osoby zagraniczne z państw członkowskich Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Art. 93 usdg wskazuje, iż oprócz oddziałów, przedsiębiorcy zagraniczni mogą tworzyć na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej również swoje przedstawicielstwa. Ustawodawca nie uzależnia utworzenia przedstawicielstwa od istnienia zasady wzajemności, jednakże ogranicza zakres jego działalności. Za pomocą przedstawicielstwa przedsiębiorca zagraniczny nie może wykonywać działalności gospodarczej, a jedynie działalność w zakresie reklamy i promocji swojego przedsiębiorstwa.

Obowiązujące w Polsce przepisy prawa wskazują, iż niektórzy cudzoziemcy mogą zakładać i prowadzić działalność gospodarczą na takich samych zasadach jak obywatele polscy (art. 13 usdg). Oznacza to, iż mogą oni podejmować i prowadzić każdą dopuszczoną polskim prawem formę działalności gospodarczej. Do grupy tych cudzoziemców należą miгранci, którzy posiadają w Polsce:

- 1) zezwolenie na pobyt stały,
- 2) zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE,
- 3) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone członkowi rodziny cudzoziemca w celu połączenia z rodziną,
- 4) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE, udzielonego przez inne niż Polska państwo członkowskie UE, jeżeli taka osoba uzasadni swoje zamieszkiwanie w Polsce,

- 5) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone członkowi rodziny cudzoziemca, który posiada pobyt rezydenta długoterminowego UE, przyznany przez inne państwo niż Polska, i który uzasadni swoje zamieszkiwanie w Polsce, jeżeli taki członek rodziny przebywał z cudzoziemcem w innym państwie członkowskim UE i chce razem z nim przebywać w Polsce,
- 6) zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w celu podjęcia lub kontynuacji stacjonarnych studiów wyższych lub stacjonarnych studiów doktoranckich w Polsce,
- 7) zezwolenie na pobyt czasowy w przypadku pozostawania w związku małżeńskim, zawartym z obywatelem polskim mieszkającym w Polsce (małżonkowie obywateli polskich mają prawo do prowadzenia działalności gospodarczej, wynikające z faktu małżeństwa, o ile ich podstawą pobytu jest zezwolenie na pobyt czasowy),
- 8) status uchodźcy,
- 9) ochronę uzupełniającą,
- 10) zgodę na pobyt tolerowany,
- 11) korzystają w Polsce z ochrony czasowej,
- 12) posiadają ważną Kartę Polaka.

Pozostali cudzoziemcy, którzy chcą prowadzić własną działalność gospodarczą (na przykład tacy, którzy przebywają w Polsce na podstawie wizy lub też ci, którzy przebywają zagranicą, a rejestracja działalności gospodarczej nie wymaga ich fizycznej obecności w Polsce), mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą wyłącznie w formie spółek prawa handlowego, tj.:

- spółki komandytowej,
- spółki komandytowo-akcyjnej,
- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- spółki akcyjnej.

Każdy przypadek rozpoczęcia działalności winien być jednak rozpatrywany indywidualnie, gdyż umowy międzynarodowe pomiędzy poszczególnymi państwami a Polską mogą wprowadzać dodatkowe ograniczenia lub uprawnienia. Warto zauważyć, iż cudzoziemiec, który chce założyć jedną z czterech spółek uregulowanych w Kodeksie Spółek Handlowych, nie musi posiadać prawa do pobytu w Polsce. Taka praktyka może zostać zastosowana, gdy cudzoziemiec jest jedynie właścicielem firmy, a jego obecność w Polsce nie jest wymagana (np. może on zarejestrować firmę np. przez Internet).

Procedura rejestracji spółki z o.o., wymaga by przed rozpoczęciem działalności przyszły przedsiębiorca, ukończył pozytywnie cztery odrębne procedury biurokratyczne, tj.: spisał umowę u notariusza, złożył depozyt kapitału zakładowego w banku, zarejestrował spółkę w KRS i uzyskał w urzędzie skarbowym status płatnika VAT. Warto zwrócić uwagę, że w ostatnich latach polscy ustawodawcy przeprowadzili prawdziwą rewolucję w procedurze rejestracji najmniejszych, jednoosobowych działalności gospodarczych – umożliwiając od 2012 r. korzystanie z uproszczonego trybu zawiązywania i rejestracji spółki z o.o., tj. z tzw. trybu S24. Zawiązanie i rejestracja spółki z o.o. za pomocą systemu S24 odbywa się przez dostępne w Internecie formularze, które umożliwiają wykorzystanie wzorca umowy, bez formy aktu notarialnego i bez konieczności ponoszenia kosztów taksy notarialnej. Mimo, iż przepisy zapewniają obywatelom innych Państw możliwość prowadzenia w Polsce

działalności gospodarczej na takich samych zasadach jak obywatele polscy, to jednak w przypadku elektronicznej rejestracji spółki z o.o. wiążą się z tym pewne komplikacje. Rejestrując spółkę w trybie internetowym, wymagane jest podanie nr PESEL współnika oraz członka zarządu. Ponieważ cudzoziemcy nie posiadają takiego numeru identyfikacyjnego pozostaje im rejestracja drogą zwykłą u notariusza oraz złożenie dokumentów w formie pisemnej we właściwym sądzie rejestrowym, co wpływa na zwiększenie kosztów rejestracji. Oczywiście cudzoziemiec może wystąpić o nadanie numeru PESEL, co więcej, jeśli cudzoziemiec zameldowany jest w Polsce na ponad trzy miesiące, z wnioskiem takim występuje właściwy organ gminy. Również Minister spraw wewnętrznych na pisemny wniosek osoby zainteresowanej może nadać numer PESEL w przypadku, jeśli odrębne przepisy zobowiązują do jego posiadania. Jednak obie procedury z uwagi na ich pisemną formę wiążą się z oczekiwaniem na formalną odpowiedź. W takim przypadku, szybszą formą rejestracji spółki z o.o. dla cudzoziemców może okazać się forma zwykła, gdzie miejsce na PESEL w formularzu papierowym można przekreślić, a licząc na to, że obywatele polscy posiadający indywidualny numer identyfikacji wybiorą drogę elektroniczną czas oczekiwania nie musi być długi.

W klasycznej formie rejestracji spółki z o.o. akt notarialny spółki musi być sporządzony przez notariusza w Polsce. A zatem przy czynnościach, gdzie stawającym jest cudzoziemiec niewładający językiem polskim potrzebna jest obecność tłumacza przysięgłego, co powoduje kolejne koszty, gdyż uproszczona forma rejestracji spółki z o.o. w trybie S24 nie wymaga ani zawarcia umowy spółki w formie aktu notarialnego, ani obecności tłumacza przysięgłego. Tu wystarczy osoba, która pomoże wypełnić formularz internetowy w języku polskim. Kolejnym ważnym elementem rejestracji spółki S24 jest brak obowiązku pokrycia całego kapitału zakładowego przed zarejestrowaniem spółki za pomocą S24. Oznacza to, że pokrycie kapitału zakładowego następuje już po uzyskaniu wpisu spółki z o.o. do rejestru przedsiębiorców prowadzonego przez Krajowy Rejestr Sądowy. Warto także zauważyć, że w przypadku internetowej rejestracji spółki pokrycie kapitału zakładowego w spółce możliwe jest wyłącznie poprzez płatność gotówką, co stanowi istotną różnicę w stosunku do klasycznej formy rejestracji spółki.

Obecnie można zaobserwować częste awarie i niedostępność systemu S24, co stanowi kolejną przeszkodę dla skorzystania z tej uproszczonej formy rejestracji. Pozostaje mieć nadzieję, że prace w systemie mają na celu nie tylko wprowadzenie zmian zwiększających swobodę w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej, ale także konserwację systemu, celem zapewnienia bezpieczeństwa obrotu.

3. Wnioski

Podsumowując, z uwagi na to, że coraz więcej osób z zagranicy podejmuje działalność gospodarczą w Polsce podejmowane przez regulatorów działania powinny maksymalnie upraszczać wszelkie formularze i procedury związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej,

szczególnie online. Formularz S24 miał zachęcać do zakładania działalności gospodarczej w Polsce oraz ułatwiać i skracać czas rejestracji do niezbędnego minimum. Wraz z nowelizacją KSH pojawiły się propozycje zmiany formularza elektronicznego, poprzez dodanie kolejnych opcji, takich jak np. możliwość podejmowania elektronicznych uchwał w spółce z o.o. utworzonej przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w systemie. Nie ulega wątpliwości, że formularze służące do elektronicznej rejestracji oraz powadzenia działalności winny być stale modyfikowane i dopasowywane do potrzeb ich użytkowników. Przede wszystkim jednak winny być szeroko dostępne, szybkie i intuicyjne, ponieważ inaczej nikt nie będzie z nich korzystał, skoro rejestracja papierowa ma szerszy zakres, a dla cudzoziemców wydaje się być droższa, ale szybsza.

Literatura:

- [1] Lichniak I., *Nauka o przedsiębiorstwie*. Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009.
- [2] Piecuch T., *Przedsiębiorczość: podstawy teoretyczne*. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010.
- [3] Snażyk Z., Szafranski A., *Publiczne prawo gospodarcze*. Warszawa 2011.
- [4] Szafranski D., *Przedsiębiorca zagraniczny jako kategoria normatywna w świetle ustawy o swobodzie działalności gospodarczej*. „Przeгляд Prawa Handlowego” 1/2010.
- [5] Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2010 r. Nr 220 poz. 1447 z późn. zm.).
- [6] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – *Kodeks cywilny* (Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93 z późn. zm.).
- [7] Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. 2011 r. Nr 264 poz. 1573 z późn. zm.).
- [8] Ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. 2006 r. Nr 144 poz. 1043 z późn. zm.).
- [9] *Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską*, opublikowany w załączniku nr 2 do Dz. U. 2004 Nr 90, poz. 864 z późn. zm.

HOW TO BECOME A FOREIGN ENTREPRENEUR IN POLAND? LEGAL AND PRACTICE ASPECTS OF BUSINESS ACTIVITY IN POLAND BY FOREIGN ENTREPRENEURS

Key words:

business, commerce, entrepreneur, enterprise, trade

Abstract:

This article describes and identifies legal aspects of business activity in Poland by foreign entrepreneurs. In the following material we might find legal aspects and business practices for foreign entrepreneurs. Writer describes the acceptable forms of economic activity, enabling the development of the business strategy of foreign entrepreneurs in

Poland. The analysis shows also the practical aspects of the registration of a new companies in Poland, pointing that thanks to procedural facilitation now we can be an entrepreneur in one day, even at a distance by submitting the required documents through online forms required for entry in the register of both: one-man company, as well as the company.

Mgr Marta ZYGIER

doktorantka

Uniwersytet Warszawski

Wydział Prawa i Administracji

zygier.marta@gmail.com